

Ettevõtlusõppe baasmoodul

Viienda taseme kutseõpe

Kutsehariduse moodulite töögrupp

Tallinn 2017

Ettevõtlusõppe baasmoodul on mõeldud kasutamiseks valikõpingute moodulina viienda taseme kutseõppe ehk kutseeriharidusõppe õppekavades, laiendades ja täiendades põhiõpingute moodulis „Karjääriplaneerimine ja ettevõtlus“ omandatud ettevõtlusalaseid kutseoskusi.

Materjal on valminud Euroopa Sotsiaalfondi poolt rahastatava programmi

„Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“

1. tegevussuuna raames ja selle väljatöötamisel on osalenud järgmised kutsehariduse moodulite töögrupi liikmed: Katrin Kivisild, Tiina Aidnik, Elen Raudsepp, Sirje Rekkor, Krista Loogma, Eneken Titov, Mari Tikerpuu, Jane Mägi

Ettevõtlusõppe baasmoodul

Viienda taseme kutseõppekavades

Mooduli eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane on omandanud pädevuse (teadmised, oskused ja hoiakud), mis võimaldab tal olla ettevõtlik töötaja ning luua ja juhtida ettevõtet õpitavas valdkonnas.

Mooduli maht: 6 EKAP

Mooduli õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
1. hindab ärivõimalusi, arvestades iseenda eeldusi ja ettevõtluskeskkonda	1.1. analüüsib enda võimalusi ettevõtjana või ettevõtliku töötajana, lähtudes vajalikest ressurssidest ja ärietikast
	1.2. analüüsib meeskonnatööna õpitava valdkonna ettevõtte toimimist ja juhtimist ning selle keskkonda
	1.3. analüüsib meeskonnatööna kavandatud äriidee uudsust ja teostatavust, arvestades sihtturgu ja ettevõtluskeskkonda
	1.4. koostab ärimudeli lähtudes äriidee teostatavusest
2. kavandab turundustegevused vastavalt äriidees valitud tootele, tarbijale ja turutingimustele	2.1. analüüsib meeskonnatööna sihtrühmi ja turgu lähtuvalt tootest
	2.2. põhjendab meeskonnatööna valitud turundustegevusi lähtuvalt sihtrühmast, turust ja tootest
3. kavandab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid lähtudes õigusaktidest ja heast tavast	3.1. koostab meeskonnatööna ettevõtte investeringute ja tegevuskulude eelarve ning müügiprognoozi, lähtudes äriideest ja turuanalüüsist
	3.2. hindab meeskonnatööna erinevaid finantseerimisvõimalusi, lähtudes loodud äriidee valdkonnast
	3.3. kavandab ettevõtte majandusarvestuse lähtudes õigusaktidest ja heast tavast
4. korraldab ettevõtte juhtimise ja arenduse lähtuvalt ärimudelid	4.1. kavandab ettevõtte asutamisprotsessi, lähtudes äriseadustikust
	4.2. kavandab meeskonnatööna juhtimistegevused, lähtuvalt ettevõtte eesmärkidest
	4.3. koostab ettevõtte arengustrateegia, lähtudes ärimudelidest, finantsprognosidest ja ettevõtluskeskkonnast

Mooduli rakenduskava

Ettevõtluse baasmoodul / Viienda taseme kutseõpe					Maht: 6 EKAP
Mooduli eesmärk:		õpetusega taotletakse, et õpilane on omandanud pädevuse (teadmised, oskused ja hoiakud), mis võimaldab tal olla ettevõtlik töötaja ning luua ja juhtida ettevõtet õpitavas valdkonnas			
Ettevõtluskeskkond	Õpiväljund 1	Hindamiskriteeriumid	Teadmised	Oskused	Hoiakud
	hindab äri võimalusi, arvestades iseenda eeldusi ja ettevõtluskeskkonda 1,5 EKAP	HK 1.1. analüüsib enda võimalusi ettevõtjana või ettevõtliku töötajana lähtudes vajalikest ressurssidest ja ärieetikast HK 1.2. analüüsib meeskonnatööna õpitava valdkonna ettevõtte toimimist ja juhtimist ning selle keskkonda HK 1.3. analüüsib meeskonnatööna kavandatud äriidee uudsust ja teostatavust arvestades sihtturgu ja ettevõtluskeskkonda HK 1.4. koostab ärimudeli lähtudes äriidee teostatavusest	<ul style="list-style-type: none"> - Ettevõtlus - Ettevõtte toimimine - Ettevõtluskeskkond - Kultuuridevahelised erinevused - Ettevõtjana tegutsemine - Äriidee ja ärimudel 	<ul style="list-style-type: none"> - Enda võimaluste ja riskide hindamine - Analüüsioskus - Planeerimisoskus - Suhtlemis- ja koostööoskus - Äriidee kavandamine - Ärimudeli koostamine - Meeskonnatöö 	<ul style="list-style-type: none"> - Positiivne hoiak ettevõtluse suhtes - Loovus - Motivatsioon (meeskonnatöös) - Algatusvõime (meeskonnatöös) - Kultuuriteadlikkus - Keskkonnateadlikkus - Emotsioonide juhtimine (meeskonnatöös)
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Praktiline meeskonnatöö: struktureeritud aruande (foto-, video- vm) koostamine lähtuvalt juhiseist ➤ Kohtumine ettevõtjaga (rühmatöö) ➤ Õppekäik ettevõttesse ➤ Töövarjuna ettevõttes ➤ Intervjuu ettevõtjaga (rühmatöö) ➤ Lood (sh videod) ettevõtetest ja ettevõtjatest ➤ Mõistekaart rühmatööna ➤ Ajurünnak ➤ Videolugu (video-, foto-reportaaž ettevõttest rühmatööna) 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Struktureeritud aruande ja selle esitlus rühmatööna: <u>Ettevõtte kirjeldus, huvigrupid ja keskkond</u> (vorm, meedium vaba), meeskonnatöö analüüs ja hinnang 2) Individuaalne SWOT-analüüs: <u>Minu võimalused ettevõtjana</u> 3) Kompleksülesanne: <u>Äriidee ja selle analüüs</u> (turg, makrokeskkond) 4) Kompleksülesanne: <u>Ärimudeli koostamine ja esitlus</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ettevõtte ○ Ettevõtlus ○ Ettevõtja ○ Ettevõtlikkus ○ Ettevõtluskeskkond ○ Kultuuridevaheliste erinevuste mõju ettevõttele ○ Äriidee ○ Ärimudelid ○ Meeskonnatöö 	

			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ideekaart: äriidee õpitavas valdkonnas ➤ Ärimudeli koostamine ja esitlemine rühmatööna ➤ Analüüsimeetodid (SWOT, PESTLE, juhtumianalüüs) 		
Turg ja turundus	Õpiväljund 2	Hindamiskriteeriumid	Teadmised	Oskused	Hoiakud
	kavandab turundustegevused vastavalt äriidees valitud tootele, tarbijale ja turutingimustele 1,5 EKAP	HK 2.1. analüüsib meeskonnatööna sihtrühmi ja turgu lähtuvalt tootest HK 2.2. põhjendab meeskonnatööna valitud turundustegevusi lähtuvalt sihtrühmast, turust ja tootest	<ul style="list-style-type: none"> - Nõudlus, pakkumine ja turu tasakaal - Konkurents - Turunduseesmärgid ja -tegevused 	<ul style="list-style-type: none"> - Toote, tarbija ja turu analüüs ja hindamine - Turundustegevuste valik - Analüüsioskus - Probleemilahendusoskus - Planeerimisoskus 	<ul style="list-style-type: none"> - Loovus - Eetilisus (sihtrühma analüüsi juhend)
			Õppemeetodid	Hindamisülesanded	Teemad
			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mõistekaart rühmatööna: toote kirjeldus ➤ Praktiline meeskonnatöö juhendi alusel: Sihtrühmade analüüs ➤ Praktiline meeskonnatöö juhendi alusel (meedium vaba): turundustegevuste plaan 	5) Struktureeritud kirjalik töö juhendi alusel ja selle esitus rühmatööna: Sihtrühmade analüüs ja turundustegevuste plaan (üheks aastaks)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nõudlus, pakkumine ja turu tasakaal ○ Konkurents ○ Turunduseesmärgid ○ Turundusmeetmestik ○ Turuanalüüs ○ Turundusuuring
Finantsid	Õpiväljund 3	Hindamiskriteeriumid	Teadmised	Oskused	Hoiakud
	kavandab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid lähtudes õigusaktidest ja heast tavast 1,5 EKAP	HK 3.1. koostab meeskonnatööna ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve ning müügiprognoosi lähtudes äriideest ja turuanalüüsist tavast HK 3.2. hindab meeskonnatööna erinevaid finantseerimisvõimalusi lähtudes loodud äriidee valdkonnast	<ul style="list-style-type: none"> - Tulude ja kulude ringkäik - Ressursid - Ettevõtte tulud ja kulud - Majandusarvestuse alused: bilanss, kasumiaruanne, rahavood - Ärimudeli tulud ja kulud 	<ul style="list-style-type: none"> - Eelarvete koostamine - Müügiprognoos - Kasumiplaan - Bilansiprognos - Asjakohaste õigusaktide kasutamine - Raamatupidamise hea tava järgimine 	<ul style="list-style-type: none"> - Süsteemmõtlemine - Eetilisus
			Õppemeetodid	Hindamisülesanded	Teemad
			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Juhtumianalüüsid (näidisülesanded) rühmatööna ➤ Praktiline meeskonnatöö juhendi alusel (meedium vaba): ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve, 	6) Kompleksülesanne meeskonnatööna: investeeringute eelarve ja katteallikad, rahavood, müügiprognoos, kasumiplaan, bilansiprognos, ettevõtte	<ul style="list-style-type: none"> ○ Majanduskeskkond ○ Tulude ja kulude ringkäik ○ Ressursid ○ Ettevõtte tulud ja kulud

		HK 3.3. kavandab ettevõtte majandusarvestuse lähtudes õigusaktidest ja heast tavast	müügiprognoos, kasumiplaan ja bilanss ➤ Juhtumianalüüs: ettevõtte finantseerimisvõimalused ➤ Praktiline meeskonnatöö: ettevõtte majandusarvestuse põhimõtted koos seoste/viidetega õigusaktidele ja/või heale tavale	majandusarvestuse põhimõtted koos viidetega	<ul style="list-style-type: none"> ○ Majandusarvestuse põhialused (eelarved, kasumiaruanne, bilanss) ○ Äriseadus, raamatupidamise seadus, võlaõigusseadus ○ Ettevõtte maksud ○ Ärimudeli finantsosa: tulud ja kulud
Ettevõtte juhtimine	Õpiväljund 4	Hindamiskriteeriumid	Teadmised	Oskused	Hoiakud
	korraldab ettevõtte juhtimise ja arenduse lähtuvalt ärimudelist 1,5 EKAP	<p>HK 4.1. kavandab ettevõtte asutamise protsessi lähtudes äriseadustikust</p> <p>HK 4.2. kavandab meeskonnatööna juhtimisegevused lähtuvalt ettevõtte eesmärkidest</p> <p>HK 4.3. koostab ettevõtte arengustrateegia lähtudes ärimudelist, finantsprognoosidest ja ettevõtluskeskkonnast</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ettevõtte asutamine – Organisatsioon – Strateegiline juhtimine – Juhtimisegevused – Äriseadustik 	<ul style="list-style-type: none"> – Ettevõtte käivitamine – Ettevõtte strateegilise juhtimise kavandamine – Juhtimisegevuste kavandamine – Analüüsioskus – Planeerimisioskus – Suhtlemisioskus – Koostööoskus – Ärimudeli koostamine 	<ul style="list-style-type: none"> – Algatusvõime – Motivatsioon – Arengusuumus – Meisterlikkus – Süsteemsus – Emotsioonide juhtimine (meeskonnatöö) – Eetilised
				Õppemeetodid	Hindamisülesanded
			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Praktiline meeskonnatöö juhendi alusel: protsessikirjeldus või –mudel ettevõtte asutamisest lähtuvalt ettevõtlusvormist ja äriideest ➤ Praktiline meeskonnatöö juhendi alusel: ettevõtlusvormide võrdlus ➤ Juhtumianalüüsid juhtimisest ja strateegiatest 	<p>7) Ettevõtte <u>asutamise protsessi kirjeldus/mudel ja selle esitus</u> meeskonnatööna</p> <p>8) <u>Ettevõtte arengustrateegia</u> (kolmeks aastaks) meeskonnatööna, lähtudes juhendist ja selle esitus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ärimudeli koostamine ○ Ettevõtte asutamine ○ Ettevõtlusvormid ○ Meeskonnatöö ○ Organisatsioon (inimesed, struktuur, eesmärk) ○ Juhtimisegevused ○ Strateegiline juhtimine
	Iseseisev töö	Mooduli õppemahu jaotus kontaktundide ja iseseisva töö tundide vahel sõltub õppekava rakendamisel kasutatavast õppevormist.			
	Mooduli kokkuvõttev hindamine	Mooduli õpiväljundite saavutatust hinnatakse mitmeeristavalt, põhimõttel arvestatud/ mitte arvestatud.			

	<p>Õppija on omandanud mooduli õpiväljundid hindamiskriteeriumitega määratud tasemel ja hindamisel on tulemuseks arvestatud (A), kui õpilane on sooritanud kõik hindamisülesanded sh iseseisva töö nõuetekohaselt ja tähtaegselt.</p>
Õppevara	<p>Randma, T., Raiend, E., Rohelaan, R. jt (2007) Ettevõtluse alused. SA Innove http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevotlusope/Ettevotluse%20alused%20opilasele.pdf</p> <p>Sirkel, R., Uiboleht, K., Teder, J. jt (2008) Ideest eduka ettevõtte. SA Innove http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevotlusope/Ideest%20eduka%20ettevotteni.pdf</p> <p>Osterwalder, A, Pigneur, Y (2014) Ärimudeli generatsioon, Rahvusraamatukogu kirjastus</p> <p>Kärsna, O. (2009). Pisiettevõtja käsiraamat, Kirjastus Ilo</p> <p>Zeiger, Peedu (2013). Vajalikke teadmisi ettevõtlusest. E-õpik. TLÜ http://ettevotlusope.weebly.com/</p> <p>Suppi, K. (2013) Ettevõtlusõpik-käsiraamat, Atlex</p> <p>Pärna, O jt (2016) Töö ja oskused 2025, Kutsekoda OSKA programm</p> <p>Töötamise tulevikutrendid http://oska.kutsekoda.ee/tootamise-tulevikutrendid/tootamise-tulevikutrendid-2016/</p> <p>Teder, J., Varendi, M. (2008) Mis toimub ettevõttes? Ettevõtte hindamine ja arendamine. HTM, SA Innove</p> <p>Jaansoo, A. (2012) Turunduse alused. I: baasteooria, juhtumikirjelduste ja ülesannete kogu. SA Innove http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Õppe-%20ja%20juhendamaterjalid/Turundus%20I.pdf</p> <p>Vodja, E., Zirnask, V., Suitsu, P. jt (2014) Majandusõpik gümnaasiumile. Junior Achivement Eesti SA</p> <p>Kuusik, A. (2010) Teadlik turundus. TÜ kirjastus</p> <p>Mägi, J. Ettevõtluse ja äriplaani koostamise alused (2011) http://www.e-ope.ee/download/euni_repository/file/2168/Ettevotlus_2011%20tekst.pdf</p> <p>Eamets, R jt (2012) Ettevõtlikkusest ettevõtluseni, SA Teadlik Valik</p> <p>TÜ, TTÜ, EEK Mainor (2014) Ettevõtlikkusest ettevõtlikkuseni töövihik https://koolielu.ee/waramu/view/1-00fc8369-4a5b-4fd8-9271-da0d872060c9</p> <p>Mägi, J. (2011) Organisatsioon ja juhtimine. E-kursus web.ametikool.ee/jane/okj</p> <p>Alas, R. (2008) Juhtimise alused. Külim</p> <p>Alas, R (2005) Personalijuhtimine. Külim</p> <p>e-äriregistri Ettevõtjaportaali https://ettevotjaportaali.rik.ee</p> <p>Äriseadustik https://www.riigiteataja.ee/akt/131122010019?leiaKehtiv</p> <p>Eesti.ee https://www.eesti.ee/est/ettevotte_registreerimine</p> <p>EAS http://www.eas.ee/alustav/ari-planeerimine/ettevotte-rajamisega-seotud-toimingud/</p> <p>EAS http://www.eas.ee/alustav/finantseerimise-kaasamine/stardikapital-finantseerimine-investeerimine/</p> <p>EAS isegeneeruvate finantsprognoside vormid http://www.eas.ee/alustav/ari-planeerimine/ressussside-vajadus_rahakaibe-plaan/</p> <p>iPlanner http://www.eas.ee/alustav/finantseerimise-kaasamine/stardikapital-finantseerimine-investeerimine/</p> <p>Maksu- ja Tolliamet www.emta.ee</p> <p>Raamatupidamise Toimkond www.easb.ee http://www.fin.ee/easb</p> <p>Raamatupidamise ja maksuinfo portaali www.rmp.ee www.rup.ee</p>

Mooduli õpijuhhis ja hindamisülesanded

Ettevõtluskeskkond	1,5 EKAP
Õpiväljund	Hindamiskriteeriumid
1. hindab ärivõimalusi, arvestades iseenda eeldusi ja ettevõtluskeskkonda	1.1. analüüsib enda võimalusi ettevõtjana või ettevõtliku töötajana, lähtudes vajalikest ressurssidest ja ärietikast
	1.2. analüüsib meeskonnatöona õpitava valdkonna ettevõtte toimimist ja juhtimist ning selle keskkonda
	1.3. analüüsib meeskonnatöona kavandatud äriidee uudsust ja teostatavust, arvestades sihtturgu ja ettevõtluskeskkonda
	1.4. koostab ärimudeli lähtudes äriidee teostatavusest

Hindamisülesanne 1.

Ettevõtte kirjeldus, huvigrupid ja keskkond

Struktureeritud aruanne ja selle esitus meeskonnatöona juhendi alusel

- Tutvuge ettevõtte toimimist, ettevõtluskeskkonda, kultuuridevahelisi erinevusi, ettevõtjana tegutsemist käsitlevate õppematerjalidega.
- Tutvuge meeskonnatöö meetodiga.
- Koguge meeskonnaga informatsiooni ettevõtte toimimise ja ettevõtja töö sh rollide ja vastutuse, ettevõtjale vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute kohta, ettevõtte toodete ja toimimise, ettevõtte huvigruppide ja keskkonna kohta. Koguge informatsiooni kas:
 - õppekäigult,
 - kohtumiselt ettevõtjaga,
 - ettevõtja intervjuerimisest,
 - töövarjuna ettevõttest,
 - lugudest (edulugudest ja ebaõnnestumistest),
 - juhtumitest jne
- Koostage kogutud informatsiooni põhjal meeskonnatöona aruanne, mis sisaldab järgmisi osi:
 - Sissejuhatus (sh kirjeldus, kust ja kuidas informatsiooni kogusite)
 - Ettevõtte kirjeldus, huvigrupid ja keskkond
 - Ettevõtte juhtimine
 - Kokkuvõte
 - Kasutatud allikad
- Illustreerige aruanne fotoreportaažide, videoklippide ja muude meeskonna poolt vajalikuks peetud illustreerivate materjalidega.
- Aruande koostamiseks valige sobiv digivahend, nt. e-raamatu koostamise vahend [Cliptomize](#); [Mystorybook](#); [Themeefy](#); [Myebook](#); [Storybird](#); [Issuu](#) jne
- Koostage meeskonnatöö analüüs ja hinnang (vt lisa 1).
- Koostage individuaalne enesehinnang (vt lisa2).
- Vormistage aruanne lähtuvalt kirjalike õpilastööde vormistusnõuetest.
- Esitage aruanne etteantud tähtajaks.

Lisa 1. Meeskonnatöö analüüs ja hinnang

Variant 1. Toetavad küsimused:

- Mis meil õnnestus?
- Mida oleks saanud teha paremini?
- Mida teeksime järgmisel korral kindlasti teisiti?
- Kuidas meie koostöö laabus?
- Mida õppisime?
- Veel mõtteid:

Variant 2. Meeskonna enesehinnang (võib kasutada ülesande täitmise esimese etapi järel):

- Tulime ülesandega toime 😊 😐 😞
- Meeskonnatöö oli loov 😊 😐 😞
- Meeskond oli analüüsivõimeline 😊 😐 😞
- Koostöö meeskonnas toimus 😊 😐 😞
- Kõik meeskonna liikmed andsid võrdse panuse 😊 😐 😞
- Meeskonna mõtteid.....

Lisa 2. Individuaalne enesehinnang

Koostage lühike eneseanalüüs, andke enesehinnang oma toimimise kohta meeskonnas.

Abistavad küsimused:

- Kuidas meeskonnatöö sujus, kas see oli plaanipärane ja vastas juhendile?
- Kas meeskonna eesmärgid saavutati?
- Kuidas jäin enda panustamisega ja tulemusega rahule?
- Mida õppisin?

Hindamismudel: Ettevõtte kirjeldus, huvigrupid ja keskkond (struktureeritud aruanne, meeskonnatöö)

Hindamise aspekt	Lävend
1) Struktureeritud aruande vastavus juhisele	Aruanne vastab juhisele (nõutavad osad, sisu, vormistus)
2) Aruande vormistus	Aruanne on vormistatud vastavalt kirjalike tööde nõuetekohaselt
3) Aruande esitamine tähtjaks	Aruanne on esitatud kokkulepitud tähtjaks
4) Meeskonnatöö toimimine	Tööjaotus tehtud, tööülesanded teostatud kokkulepitud tähtaegadeks, kõik meeskonnaliikmed on panustanud meeskonnatöösse
5) Enesehinnang	Antud juhisele vastav hinnang õppimisele ja meeskonnatööle

Hindamisülesanne 2.

Minu võimalused ettevõtjana

SWOT-analüüs

1. Tutvuge ettevõtjana tegutsemist käsitleva õppematerjaliga
2. Tutvuge SWOT analüüsi meetodiga
3. Koostage eneseanalüüs: Minu võimalused ettevõtjana, kasutades SWOT-analüüsi meetodit.
 - a. Esmalt püüdke sõnastada, mis on teie tugevused, mis võimaldaksid saada ettevõtjaks .
 - b. Seejärel tooge ära oma nõrkused, mis takistaksid saada ettevõtjaks.

- c. Määratlege, millised on teie võimalused (välised soodustavad tegurid) ettevõtjaks saamisel
 - d. Edasi määratlege, milliseid väliseid, endast sõltumatuid ohte ja riske näed ettevõtjaks saamisel.
4. Koostage järeldused SWOT-analüüsist: kuidas muuta tugevusi veel tugevamaks või neid säilitada, kuidas nõrkusi vähendada või likvideerida, kuidas võimalusi ära kasutada, kuidas riske hajutada või vältida
 5. Esitage eneseanalüüs ettenähtud tähtjaks.

Hindamismudel: Minu võimalused ettevõtjana (SWOT-analüüs)

Hindamise aspekt	Lävend
1) Analüüs vastavus SWOT-analüüsi mudelile	Analüüsis on toodud sisemised tugevused ja nõrkused ning välised võimalused ja ohud
2) Analüüsi sisu	Analüüsis on käsitletud ettevõtjana tegutsemiseks vajalikud teadmised, oskused, hoiakud
3) Järeldused SWOT-analüüsist	Koostatud SWOT-analüüsist on esitatud vähemalt kolm järeldust ettevõtjana tegutsemiseks
4) Analüüsi esitamine tähtjaks	Analüüs on esitatud kokkulepitud tähtjaks

Hindamisülesanne 3.

Äriidee koostamine ja analüüs

Kompleksülesanne meeskonnatööna juhendi alusel

1. Tutvuge äriidee koostamise õppematerjaliga ning PESTLE-analüüsi ja ajurünnaku meetodiga
2. Viige rühmatööna läbi ajurünnak äriidee leidmiseks.
3. Valige ajurünnaku tulemustele toetudes kokkuleppel üks äriidee ja kirjeldage see.
4. Koostage ideekaart: Ettevõtte äriidee. Ideekaarti koostamiseks valige sobiv idee- või mõistekaarti koostamise digivahend, nt [Mindmeister](#); [Cacoo](#); [Coggle](#); [Spiderscribe](#); [Mindomo](#); [Text2MindMap](#) jne.
5. Analüüsige meeskonnas kavandatud lähtudes äriideed sihtrühmadest, turust ja konkurentsist
6. Koostage kavandatud äriideele makrokeskkonna analüüs (PESTLE)
7. Esitage äriidee ja selle analüüs kokkulepitud ajal
8. Andke ühistööle hinnang.

Hindamismudel: Äriidee koostamine ja analüüs (kompleksülesanne, meeskonnatöö)

Hindamise aspekt	Lävend
1) Äriidee kirjeldus ja teostatavuse põhjendus	Äriidee on kirjeldatud lähtuvalt äriidee põhiküsimustest –Mida?, Kellele?, Kuidas? Ja Miks? (vajalikkus, põhjendus, teostatavus)
2) Äriidee analüüs	Äriideed on analüüsitud sihtrühmadest, turust ja konkurentsiolekorrast lähtuvalt
3) Äriidee makrokeskkonna analüüs	Äriideele on koostatud PESTLE analüüs, mis sisaldab kõiki selle aspekte
4) Esitus	Äriidee ja selle analüüs on esitletud kokkulepitud ajal
5) Hinnang meeskonnatööle	Antud juhisele vastav hinnang meeskonnatööle

Hindamisülesanne 4.**Ärimudeli koostamine ja esitlus****Kompleksülesanne meeskonnatöona**

1. Tutvuge ärimudelite – Osterwalder, Lean Canvas jms koostamise õppematerjalidega
2. Koostage meeskonnaga äriidee põhjal ärimudel, lähtudes valitud või kokkulepitud ärimudelitest.
3. Täpsustage ärimudelit läbivaldt mooduli õppeprotsessis: turg ja turundus, ressursid ja kulud, väärtuspakkumine
4. Valige ärimudeli koostamiseks ja esitlemiseks sobivad digivahendid ja –keskkond
5. Valmistage ette ärimudeli esitlus kestvusega 5-7 minutit kõigi meeskonna liikmete osavõtul.
6. Viige esitlus ühiselt läbi etteantud tähtajal.
7. Andke hinnang meeskonnatöole sh digivahendite kasutamisele

Hindamismudel: Ärimudeli koostamine ja esitlus (kompleksülesanne, meeskonnatöö)

Hindamise aspekt	Lävend
1) Ärimudel ja selle põhjendus	Ärimudel vastab juhendile: sisaldab nõutud osi, sisu vastab juhendile ning on põhjendatud
2) Ärimudeli koostamine meeskonnatöona	Ärimudeli koostamisel on kasutatud sobivat digivahendit ühistööks
3) Esitluse vormistus	Esitluse koostamisel on järgitud valitud esitlusviisi (nt poster, slaidiesitlus) põhimõtteid
4) Esitluse tegemise tähtaeg	Esitlus on tehtud kokkulepitud tähtajal
5) Esitluse viis, selgus, arusaadavus	Esitlemine on korrektne, selge ja arusaadav
6) Hinnang meeskonnatöole	Antud juhisele vastav hinnang meeskonnatöole sh digivahendite kasutamisele

Õppevara:

- Randma, T., Raiend, E., Rohelaan, R. jt (2007) **Ettevõtluse alused**. SA Innove <http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevõtlusõpe/Ettevõtluse%20alused%20õpilasele.pdf>
- Sirkel, R., Uibolet, K., Teder, J. jt (2008) **Ideest eduka ettevõtte**. SA Innove <http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevõtlusõpe/Ideest%20eduka%20ettevõtte.pdf>
- Kärnsna, O. (2009). **Pisiettevõtja käsiraamat**, Kirjastus Ilo
- Zeiger, Peedu (2013). **Vajalikke teadmisi ettevõtlusest**. E-õpik. TLÜ <http://ettevotlusope.weebly.com/>
- Suppi, K. (2013) **Ettevõtlusõpik-käsiraamat**, Atlex
- **Töötamise tulevikutrendid** <http://oska.kutsekoda.ee/tootamise-tulevikutrendid/tootamise-tulevikutrendid-2016/>
- Teder, J., Varendi, M. (2008) **Mis toimub ettevõttes? Ettevõtte hindamine ja arendamine**. HTM, SA Innove
- Osterwalder, A, Pigneur, Y (2014) **Ärimudeli generatsioon**, Rahvusraamatukogu kirjastus

Turg ja turundus	1,5 EKAP
Õpiväljund	Hindamiskriteeriumid
2. kavandab turundustegevused vastavalt äriidees valitud tootele, tarbijale ja turutingimustele	2.1. analüüsib meeskonnatöona sihtrühmi ja turgu lähtuvalt tootest
	2.2. põhjendab meeskonnatöona valitud turundustegevusi lähtuvalt sihtrühmast, turust ja tootest

Hindamisülesanne 5.

Sihtrühmade analüüs ja turundustegevuste plaan üheks aastaks

- Tutvuge nõudlust, pakkumist, turu tasakaalu ja konkurentsi käsitlevate õppematerjalidega
- Tutvuge turundust, turunduseesmärke, turundusmeetmestikku, turuanalüüsi ning turundusuuringuid käsitlevate õppematerjalidega.
- Toote kirjelduse koostamine
 - Kirjeldage oma valitud toodet või teenust ja tooge välja,
 - mis on teil uut ja erinevat teistest (konkurentidest), sh funktsioneerimises, tehnilistes näitajates (tootlikkus, vastupidavus, energiatarve, keskkonnasäästlikkus jms), materjalis, tootmistehnoloogias, välimuses (disainis), pakendis (tähelepanu äratav, kasutusmugavus, keskkonnasäästlikkus jne);
 - milline teenindus ja garantii tootega kaasneb;
 - kaubamärk, bränd, logo?
 - millistel infoallikatel teie väited põhinevad ja kuidas te saate nende õigsust kontrollida?
 - Vormistage meeskonnatöö kas pabertahvlile või digitaalselt kasutades mõistekaardi põhimõtet
<https://moistekaart.wordpress.com/lugemismaterjal/1-nadal/>
 näidis: <http://www.mindmappedia.com/>
<https://bubbl.us/>
- Sihtrühmade analüüsi koostamine
 - Koostage sihtrühma analüüs.
 - Kes teie sihtrühma moodustavad – eratarbijad või organisatsioonid?
 - Sihtrühma kirjelduse juures pöörake tähelepanu alljärgnevatele küsimustele:
 - Kui suur on sihtrühm?
 - Sihtrühma iseloomustus?
 - Milline on tarbijate ettekujutus ideaalsest tootest?
 - Tarbimisharjumused (intensiivsus, sagedus, juhuslikkus jne)?
 - Tarbijate kvaliteedi- ja hinnateadlikkus?
 - Tarbijate ostuhoiakud ja ostukäitumine?
 - Sihtrühma soovid ja ootused turul?
 - Milliseid teenuseid oodatakse enne ja milliseid pärast ostu sooritamist?
 - Kuidas hangib sihtgrupp informatsiooni konkreetse toote kohta?
 - Kui lojaalsed on kliendid? Millest see tuleneb?
 - Kuuluvus gruppis, mis võib mõjutada toodete valikut?
 - Lokaliseerimine – kus sooritatakse ostud?
 - Avaliku arvamuse kujundaja sihtgrupis?
 - Harjumused, huvid, hinnangud, soovid?

- 4.2. Vormistage meeskonnatöö kasutades vabalt valitud meediumit.
5. Turu analüüs
 - 5.1. Analüüsige meeskonnatööna valitud tootele vastavat turgu.
 - 5.2. Vormistage meeskonnatöö kasutades vabalt valitud meediumit.
6. Turundustegevuste plaani koostamine
 - 6.1. Koostage meeskonnatööna turundustegevuste plaan põhjendades oma valikuid koos vajaliku eelarvega üheks aastaks võttes arvesse oma toodet, turgu ja sihtrühma.
 - 6.2. Vormistage meeskonnatöö kasutades vabalt valitud meediumit.
 - 6.3. Valmistage ette meeskonnatöö esitlus ja esitlege.

Hindamismudel: Sihtrühmade analüüs ja turundustegevuste plaan üheks aastaks

Hindamise aspekt	Lävend
1) Toote kirjeldus	Toodet on kirjeldatud arvestades erinevaid aspekte ning tootekirjeldus on visualiseeritud mõistekaarti kasutades
2) Sihtrühmade analüüs	Sihtrühmade analüüs on tehtud ja vastab nõuetele, tehtud järeldused on põhjendatud
3) Turuanalüüs	Turuanalüüs on tehtud ja vastab nõuetele, tehtud järeldused on põhjendatud
4) Turundustegevuste plaan koos eelarvega	Põhjendatud turundustegevuste plaan koos vajaliku eelarvega on koostatud
5) Meeskonnatöö esitlus	Esitluses on väljatoodud kõige olulisem, esitlus on ühiselt ettevalmistatud, veebis jagatud ja toimunud

Õppevara:

- Jaansoo, A. (2012) *Turunduse alused. I: baasteooria, juhtumikirjelduste ja ülesannete kogu*. SA Innove <http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Õppe-%20ja%20juhendamaterjalid/Turundus%20I.pdf>
- Randma, T., Raiend, E., Rohelaan, R. jt (2007) *Ettevõtluse alused*. SA Innove <http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevõtlusõpe/Ettevõtluse%20alused%20õpilasele.pdf>
- Sirkel, R., Uiboleht, K., Teder, J. jt (2008) *Ideest eduka ettevõtteeni*. SA Innove <http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevõtlusõpe/Ideest%20eduka%20ettevõtteeni.pdf>
- Vodja, E., Zirnask, V., Suitsu, P. jt (2014) *Majandusõpik gümnaasiumile*. Junior Achievement Eesti SA
- Kuusik, A. (2010) *Teadlik turundus*. TÜ kirjastus

Finantsid	1,5 EKAP
Õpiväljund	Hindamiskriteeriumid
3. kavandab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid lähtudes õigusaktidest ja heast tavast	3.1. koostab meeskonnatööna ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve ning müügiprognoosi, lähtudes äriideest ja turuanalüüsist
	3.2. hindab meeskonnatööna erinevaid finantseerimisvõimalusi, lähtudes loodud äriidee valdkonnast
	3.3. kavandab ettevõtte majandusarvestuse lähtudes õigusaktidest ja heast tavast

Hindamisülesanne 6.

Investeeringud, rahavood, müügiprognoos, kasumiplaan, bilansiprognos, ettevõtte majandusarvestuse põhimõtted

Kompleksülesanne

6.1. (HK3.1) Koostab juhendi alusel meeskonnatööna ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve ning müügiprognoosi lähtudes äriideest ja turuanalüüsist kasutades selleks erinevaid tabelarvutustarkvara programme ning äri- ja finantsplaneerimise rakendusi.

Tabelarvutustarkvara MS Excel <http://www.htg.tartu.ee/if/MsexcelS/>

Äri- ja finantsplaneerimise rakendus iplanner.net <http://www.iplanner.net/business-financial/online/start.aspx?country=ee>

1. Kavandage võimalikult detailne stardikapital kuludest, mis on vajalik teha oma äriidee teostamiseks.
2. Koostage ettevõttele püstitatud äriideest ja turuanalüüsist lähtuvalt tootele/teenusele investeeringute ja tegevuskulude eelarve.
3. Koostage ettevõttele äriideest lähtuvalt toote/teenuse omahinna ja müügihinna kalkulatsioon tooteühiku kohta.
4. Koostage ettevõtte müügiprognoos, mis sisaldab toote/teenuse hinda, müügikogust ja müügitulu.
5. Koostage kasumiplaan oma loodavale ettevõttele, aastate lõikes kogu planeerimisperioodiks (üks kuni kolm aastat) kasutades selleks kohustuslikku kasumiaruande skeemi.
6. Koostage rahavoogude plaan, planeerides äriideega seonduvad ja väljaminekud tegevusaastal kuude lõikes nii, et rahajääk kõikide kuude lõpuks oleks positiivne.
7. Koostage bilansiprognos oma loodavale ettevõttele.

6.2. (HK3.2) Hindab meeskonnatööna erinevaid finantseerimisvõimalusi lähtudes loodud äriidee valdkonnast.

1. Erinevaid allikaid kasutades selgitage välja, millised on võimalikud finantseerimisvõimalused ettevõtte loomiseks ja planeeritava äriidee elluviimiseks.
2. Tehke kokkuvõtte, milliseid rahastamisallikaid saaksite teie oma konkreetse äriidee elluviimiseks ja ettevõtte loomiseks kasutada.

6.3. (HK3.3) Selgitab juhendi alusel majandusarvestuse põhimõtteid lähtudes õigusaktides sätestatud nõuetest ja heast tavast.

1. Kirjeldage ettevõtte majandusarvestuse süsteemi olemust ja põhimõtteid.

2. Kaardistage ettevõtet iseloomustavad majandusnäitajad ja nende seosed majandusarvestusega.
3. Koostage ideekaart loodava ettevõtte majandusarvestuse terviksüsteemi kohta.
4. Koostage ajatelg ettevõtluse maksustamisega seotud tähtaegade kohta ja juhtumianalüüsi põhjal maksudeklaratsioonide täitmise ning maksudokumentide arvestamise kohta.

Hindamismudel: Investeeringud, rahavood, müügiprognoos, kasumiplaan, bilansiproognoos, ettevõtte majandusarvestuse põhimõtted

Hindamise aspekt	Lävend
6.1.	
1) Ettevõtte tegevuse alustamiseks ja äriidee elluviimiseks vajalike ressursside nimekiri rahalises väljenduses.	Ettevõtte tegevuse alustamiseks ja äriidee elluviimiseks vajalike ressursside nimekiri rahalises vääringus on koostatud.
2) Ettevõtte äriideest lähtuv toote/teenuse investeeringute ja tegevuskulude eelarve.	Ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve äriideest lähtuval tootele/teenusele on koostatud.
3) Ettevõtte äriideest lähtuv toote/teenuse omahinna ja müügihinna kalkulatsioon tooteühiku kohta.	Ettevõtte äriideest lähtuv toote/teenuse omahinna ja müügihinna kalkulatsioon tooteühiku kohta on koostatud.
4) Ettevõtte müügiprognoos tootele/teenusele.	Müügiprognoos tootele/teenusele on koostatud.
5) Ettevõtte kasumiläve analüüs püstitatud äriideele.	Ettevõtte kasumiläve analüüs on koostatud aastate lõikes kogu planeerimisperiodiks (üks kuni kolm aastat).
6) Ettevõtte rahavoogude plaan äriideega seonduvate väljaminekute planeerimiseks.	Rahavoogude plaan ettevõttele on koostatud (esimesel kuni kolmandal) tegevusaastal kuude lõikes nii, et rahajääk kõikide kuude lõpuks oleks positiivne.
7) Ettevõtte bilansiproognoos äriidee elluviimisel kujunenud finantsseisu fikseerimiseks.	Ettevõtte äriidee elluviimisel kujunenud finantsseisu fikseerimiseks on (esimese kuni kolmanda) tegevusaasta lõpuks koostatud bilansiproognoos. Kasutatud on erinevaid tabelarvutustarkvara programme ning äri- ja finantsplaneerimise rakendusi.
6.2.	
1) Finantseerimise võimalused ettevõtte loomiseks ja äriidee elluviimiseks.	Ettevõtte loomiseks ja äriidee elluviimiseks on leitud piisav hulk finantseerimisallikaid.
2) Finantseerimisallikate valik püstitatud äriidee elluviimiseks.	Püstitatud äriidee elluviimiseks on optimaalsed finantseerimisallikad valitud.
6.3.	
1) Ettevõtte majandusarvestuse süsteemi olemus ja põhimõtete kirjeldamine.	Majandusarvestuse süsteemi olemus ja põhimõtted on kirjeldatud ideekaardi alusel.
2) Äriidee elluviimisega seotud majandusnäitajate kaardistamine ja ettevõtte majandusarvestusega seostamine.	Äriidee elluviimisega seotud majandusnäitajad on kaardistatud ja seostatud ettevõtte majandusarvestusega.
3) Ettevõtte majandusarvestuse terviksüsteemi loomine äriidee elluviimiseks.	Äriidee elluviimiseks on loodud ettevõtte majandusarvestuse terviksüsteem, mille näitlikustamiseks on kasutatud ideekaardi meetodit.
4) Käibemaksu ja tööjõukulude maksude arvutamine juhtumianalüüsi põhjal.	Tabelarvutustarkvara abil ja juhtumianalüüsi põhjal on arvestatud ettevõtte käibemaksu ja tööjõumaksud.
5) Ajatelg ettevõtluse maksustamisega seotud tähtaegade kohta.	Juhtumianalüüsi põhjal on ettevõtte maksustamisega seotud tähtaegade kohta koostatud ajatelg, kasutatud veebipõhist ajatelje koostamise programmi.

Õppevara:

- Mägi, J. *Ettevõtluse ja äriplaani koostamise alused* (2011)
http://www.e-ope.ee/download/euni_repository/file/2168/Ettevõtlus_2011%20tekst.pdf
- Teder, J., Varendi, M. (2008) *Mis toimub ettevõttes? Ettevõtte hindamine ja arendamine*. HTM, SA Innove, 2008
- Suppi, K. (2013) *Ettevõtlusõpik- käsiraamat*. Atlex,
- TÜ, TTÜ, EEK Mainor (2012) *Ettevõtlikkusest ettevõtlikkuseni* (2012), SA Teadlik Valik
- TÜ, TTÜ, EEK Mainor (2014) *Ettevõtlikkusest ettevõtlikkuseni töövihik*
<https://koolielu.ee/waramu/view/1-00fc8369-4a5b-4fd8-9271-da0d872060c9>
- Sirkel, R., Uiboleht, K., Teder, J. jt (2008) *Ideest eduka ettevõtteeni*. SA Innove
<http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevõtlusõpe/Ideest%20eduka%20ettevõtteeni.pdf>
- *Eesti.ee* <https://www.eesti.ee>
- *EAS* <http://www.eas.ee/alustav/finantseerimise-kaasamine/stardikapital-finantseerimine-investeerimine/>
- iPlanner <http://www.eas.ee/alustav/finantseerimise-kaasamine/stardikapital-finantseerimine-investeerimine/>
- *Maksu- ja Tolliamet* www.emta.ee
- *EAS isegenereeruvate finantsproгноoside vormid* http://www.eas.ee/alustav/ari-planeerimine/ressusside-vajadus_rahakaibe-plaan/
- *Raamatupidamise Toimikond* www.easb.ee <http://www.fin.ee/easb>
- *Raamatupidamise ja maksuinfo portaal* www.rmp.ee www.rup.ee

Ettevõtte juhtimine	1,5 EKAP
Õpiväljund	Hindamiskriteeriumid
4. korraldab ettevõtte juhtimise ja arenduse lähtuvalt ärimudelid	4.1. kavandab ettevõtte asutamise protsessi, lähtudes äriseadustikust
	4.2. kavandab meeskonnatööna juhtimisegevused, lähtuvalt ettevõtte eesmärkidest
	4.3. koostab ettevõtte arengu strateegia, lähtudes ärimudelid, finantsprognosidest ja ettevõtluskeskkonnast

Hindamisülesanne 7.

Ettevõtte asutamise protsess

Kompleksülesanne meeskonnatööna

1. Tutvuge äriseadustiku kehtiva redaktsiooniga, ettevõtte asutamisega seotud infoga e-äriregistris, eesti.ee ja EAS veeblehtedel
2. Valige koostatud ärimudelile sobivaim ettevõtlusvorm ning põhjendage lühidalt tehtud valikut
3. Koostage asutamiseks vajalikud dokumendid /leidke sobivad vormid
4. Koostage asutamise protsessi skeem, kasutades selleks sobivat digitaalset visualiseerimisvahendit (MS Office SmartArt, GoogleDraw, [Canva](#), [Easel.ly](#) vms)
5. Kasutage asutamise protsessi kavandamisel järgmisi veebilinke:
e-äriregistri Ettevõtjaportaali <https://ettevotjaportaali.rik.ee>
Äriseadustik <https://www.riigiteataja.ee/akt/131122010019?leiaKehtiv>
Eesti.ee https://www.eesti.ee/est/ettevotte_registreerimine
EAS <http://www.eas.ee/alustav/ari-planeerimine/ettevotte-rajamisega-seotud-toimingud/>
6. Valmistage ette esitlus (kuni 5-7 min)

Hindamismudel: Ettevõtte asutamise protsess

Hindamise aspekt	Lävend
1) Ettevõtlusvormi sobivus ärimudeliga, valiku põhjendus	Ettevõtlusvormi valik on vastavuses ärimudeliga ja valik on põhjendatud
2) Asutamise protsessi ja dokumentide vastavus kehtivale äriseadustikule	Asutamise protsessi kirjeldus ja skeem ning asutamisega seotud dokumentide näidised on vastavuses kehtiva äriseadustikuga
3) Asutamise protsessi visualiseerimine	Asutamise protsess on visualiseeritud digivahendiga ning on jälgitav ja arusaadav
4) Meeskonnasise tööjaotus ja – korraldus, meeskonnaliikmete kaasatus	Meeskonnas on tööülesanded jaotatud ja teostatud õigeaegselt, kõik meeskonnaliikmed on kaasatud võimalikult ühtlase töökoormuse ja tööajaga
5) Hinnang meeskonnatööle	Antud hinnang meeskonnatööle
6) Ülesande esitlus (vahendid, aeg)	Asutamise protsessi mudeli esitlus on koostöös ette valmistatud ja esitletud ettenähtud ajaga

Hindamisülesanne 8.

Ettevõtte arengu strateegia koostamine

Kompleksülesanne meeskonnatööna

1. Tutvuge ettevõtte juhtimise, sh strateegilise juhtimise õppematerjalidega
2. Määratlege loodava ettevõtte missioon, visioon ja põhiväärtused
3. Koostage loodava ettevõtte arengu strateegia (kolmeks aastaks), mis sisaldab järgmist:

- a. Ettevõtte väärtused, missioon ja visioon
 - b. Makrokeskkonna analüüs (PESTLE) ja järeldused
 - c. Ettevõtte SWOT-analüüs ja järeldused
 - d. Ettevõtte eesmärgid kolmeks aastaks ja peamised tegevused nende saavutamiseks
 - e. Ettevõtte struktuur ja juhtimine
 - f. Personalijuhtimine ettevõttes (värbamine, valik, arendamine, hüvitamine)
 - g. Suhtlemine ettevõttes, koostöösuhted
 - h. Kontrolli/hindamissüsteem ettevõttes
4. Vormistage arengustrateegia sobiva veebipõhise ühistöövahendiga
 5. Valmistage ette arengustrateegia esitlus (kuni 10 min) ja esitlege

Hindamismudel: ettevõtte arengustrateegia (meeskonnatöö)

Hindamise aspekt	Lävend
1) Ettevõtte väärtuste, missiooni ja visiooni vastavus ettevõtte eesmärkidega	Ettevõtte missioon, visioon ja väärtused sõnastatud ja kooskõlas ettevõtte eesmärkidega
2) PESTLE-analüüs ja järeldused	PESTLE- analüüsis on kirjeldatud kõiki komponente ning sellest on tehtud põhjendatud järeldused ettevõttele
3) SWOT-analüüs	SWOT-analüüs on koostatud ja vastab nõuetele (sisemine ja väline analüüs), tehtud järeldused on kooskõlas ettevõtte ärimudeliga
4) Ettevõtte eesmärkide ja peamiste tegevuste vastavus	Ettevõtte eesmärgid on sõnastatud kolmeks aastaks ning nende saavutamiseks on kirjeldatud vastavad tegevused
5) Ettevõtte struktuur ja juhtimine, selle visualiseerimine	Ettevõtte struktuurijoonis on selge ja arusaadav
6) Personalijuhtimise kirjeldus	Kirjeldatud personali värbamise ja valiku põhimõtteid, personali koolitamise ja arendamise ning töö hüvitamisega seotud põhimõtteid
7) Suhtlemine ettevõttes	Ettevõttesisene ametlik suhtlemine on kirjeldatud
8) Ettevõtte koostöösuhted	Ettevõtte peamised koostööpartnerid ja nende seos ettevõttega on kirjeldatud
9) Kontrolli/hindamissüsteem ettevõttes	Personali ja töö hindamine ning sisendi, protsessi ja väljundi kontrollimine on kirjeldatud
10) Meeskonnatöö hindamine	Meeskonnaliikmed on kaasatud, tööjaotus on ühtlane, meeskonnatööle on antud hinnang vastavalt juhisele
11) Arengustrateegia esitlus	Esitluses on toodud välja olulisim, esitlus on ühiselt ette valmistatud, veebis jagatud ja läbi viidud kokkulepitud ajal

Õppevara:

- Teder, J., Varendi, M. (2008) *Mis toimub ettevõttes? Ettevõtte hindamine ja arendamine*. HTM, SA Innove
- Mägi, J. (2011) *Organisatsioon ja juhtimine*. E-kursus web.ametikool.ee/jane/okj
- Alas, R. (2008) *Juhtimise alused*. Külüm
- Alas, R. (2005) *Personalijuhtimine*. Külüm
- Eamets, R jt (2012) *Ettevõtlikkusest ettevõtluseni*, SA Teadlik Valik
- Osterwalder, A, Pigneur, Y (2014) *Ärimudeli generatsioon*, Rahvusraamatukogu kirjastus
- Kärnsna, O. (2009) *Pisiettevõtja käsiraamat*, Kirjastus Ilo
- Pärna, O jt (2016) *Töö ja oskused 2025*, Kutsekoda OSKA programm
- Suppi, K. (2013) *Ettevõtlusõpik-käsiraamat*, Atlex 2013
- *e-äriregistri Ettevõtjaportaali* <https://ettevotjaportaali.rik.ee>
- *Äriseadustik* <https://www.riigiteataja.ee/akt/131122010019?leiaKehtiv>
- *Eesti.ee* https://www.eesti.ee/est/ettevotte_registreerimine
- *EAS* <http://www.eas.ee/alustav/ari-planeerimine/ettevotte-rajamisega-seotud-toimingud/>

Ettevõtlusõppe baasmoodul

Viienda taseme kutseõpe

6 EKAP

Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane on omandanud pädevuse (teadmised, oskused ja hoiakud), mis võimaldab tal olla ettevõtlik töötaja ning luua ja juhtida ettevõtet õpitavas valdkonnas

ÕV1. hindab ärvõimalusi, arvestades iseenda eeldusi ja ettevõtluskeskkonda

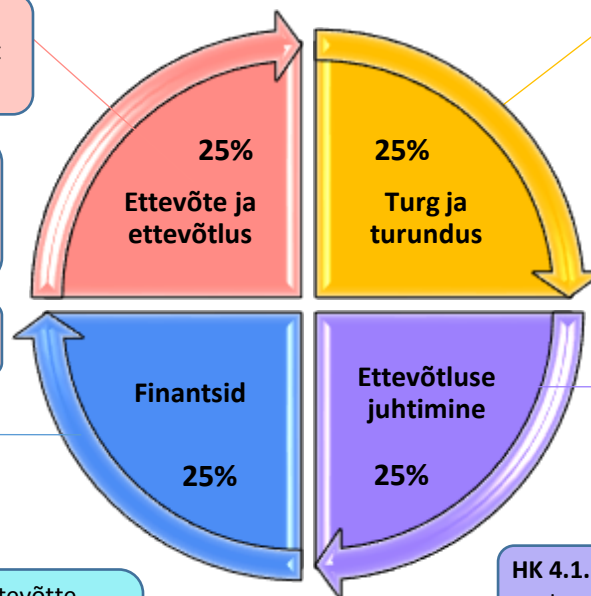
Teadmised ettevõtlusest, ettevõtte toimimisest ja ettevõtjana tegutsemisest;
Oskused hinnata enda võimalusi ja riske; ärimudeli koostamisest, analüüsi- ja planeerimis- oskus
Hoiakud: positiivne hoiak ettevõtluse suhtes, enesemotivatsioon, algatusvõime, kultuuri- ja keskkonnateadlikkus.

HK 1.1. analüüsib enda võimalusi ettevõtjana või ettevõtliku töötajana lähtudes vajalikest ressurssidest ja ärietikast

HK 1.2. analüüsib meeskonnatööna õpitava valdkonna ettevõtte toimimist ja juhtimist ning selle keskkonda

HK 1.3. analüüsib meeskonnatööna kavandatud äriidee uudsust ja teostatavust arvestades sihtturgu ja ettevõtluskeskkonda

HK 1.4. koostab ärimudeli lähtudes äriidee teostatavusest

ÕV2. kavandab turundustegevused vastavalt äriidees valitud tootele, tarbijale ja turutingimustele

HK 2.1. analüüsib meeskonnatööna sihtrühmi ja turgu lähtuvalt tootest

HK 2.2. põhjendab meeskonnatööna valitud turundustegevusi lähtuvalt sihtrühmast, turust ja tootest

Teadmised nõudlusest, pakkumisest ja turu tasakaalust; konkurentsist, turunduseesmärgid ja -tegevustest
Oskused toote, tarbija ja turu analüüsist ja turundustegevuste valikust, analüüsi-, suhtlemis-, koostöö-, probleemi-lahendus- ja planeerimis- oskus
Hoiakud: loovus, emotsioonide juhtimine, eetilisuus

ÕV3. mõistab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid lähtudes õigusaktidest ja heast tavast

Teadmised majanduskeskkonnast, tulude ja kulude ringkäigust, ressurssidest, ettevõtte kuludest ja tuludest, majandusarvestuse põhimõtetest, õigusaktidest
Oskused eelarvete koostamiseks.
Hoiakud: süsteem-mõtlemine, eetilisuus

HK 3.1. koostab meeskonnatööna ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve ning müügiprognoosi lähtudes äriideest ja turuanalüüsist

HK 3.2. hindab meeskonnatööna erinevaid finantseerimisvõimalusi lähtudes loodud äriidee valdkonnast

HK 3.3. kavandab ettevõtte majandusarvestuse lähtudes õigusaktidest ja heast tavast

ÕV4. korraldab ettevõtte juhtimise ja arenduse lähtuvalt ärimudelidest

HK 4.1. kavandab ettevõtte asutamisprotsessi lähtudes äriseadustikust

HK 4.2. kavandab meeskonnatööna juhtimistegevused lähtuvalt ettevõtte eesmärkidest

HK 4.3. koostab ettevõtte arengustrateegia lähtudes ärimudelidest, finantsprognoosidest ja ettevõtluskeskkonnast

Teadmised ettevõtluskeskkonnast, ettevõtte asutamisest, organisatsioonist ja juhtimisest, äriseadustest
Oskused ettevõtte käivitamiseks ja strateegilise juhtimisest, analüüsi- ja planeerimis- oskus
Hoiakud: algatusvõime, enesemotivatsioon, arengus- uskus, meisterlikkus, süsteemsus, suhtlemine, koostöö, eetilisuus

Edu Tegu | ETTEVÕTLUSÕPPE PROGRAMM

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Juhtpartnerid:

TARTU ÜLIKOO

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Partnerid:

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOO

TALLINNA ÜLIKOO

www.emu.ee
Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences

EESTI
KUNSTIAKADEEMIA

EESTI
ETTEVÕTLUSKÕRGGKOO
MAINOR

Estonian
Business
School

EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA

JA Eesti[®]
A Member of JA Worldwide

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

RAHANDUSMINISTEERIUM

**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA**
ESTONIAN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

TÖÖANDJAD

teema / estonian service industry
association
teenusmajanduse koda

